

Edward Krause, Józef Bednarczyk, Aleksander Różycki

Szamotuły - Osówka

Informator Archeologiczny : badania 7, 269-270

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPYTKOWICE, pow. Wadowice

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
P.P. PKZ Oddział w Krakowie

Badania prowadził mgr E. Dworaczyński,
Finansowało Archiwum Państwowe m.
Krakowa i woj. krakowskiego. Pierwszy
sezon badań. Pałac, Okres średniowieczny
i nowożytny.

Pałac w Spytkowicach / pierwotnie prawdopodobnie strażnica / położony jest wśród łąk nadwiślańskich przy dawnej granicy oddzielającej Ziemię Krakowską od Księstwa Oświęcimsko-Zatorskiego. Obiekt składa się z trzech skrzydeł ograniczających prostokątny dziedziniec, oddzielony od ogrodu murem tarasowym.

Głównym celem badań było rozpoznanie pierwotnych poziomów użytkowych dziedzińca oraz przylegającej do niego ogrodu pałacowego. Odkryto m. in. fundamenty muru, który przed rozbudową pałacu w XVII w. ograniczał teren dziedzińca. Przy głównym wejściu na dziedziniec odkryto fragment spalonej konstrukcji drewnianej z polepą, której dokładna interpretacja wymaga dalszych badań.

Większość materiału archeologicznego stanowią zabytki od XVI do XIX wieku, w tym przede wszystkim ceramika i szkło. Oprócz tego znaleziono niewielką ilość zabytków średniowiecznych i prehistorycznych.

Badania będą kontynuowane.

STARE BIELSKO, pow. Bielsko Biała

patrz
wczesne średniowiecze

SZAMOTUŁY - Osówka

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
P.P. PKZ Oddział w Poznaniu

Badania wykopaliskowe prowadził mgr Edward Krause a magnetometryczne mgr Józef Bednarczyk i mgr inż. Aleksander Różycki. Finansowało P.P. Cukrownie Wielkopolskie - Cukrownia w Szamotułach. Pierwszy sezon badań. Grodzisko stożkowate i osada z II połowy XIV w. - I poł. XV w. i śladami osadnictwa kultury pucharów lejkowatych i kultury łużyckiej / V. EB - HC? /.

Stanowisko położone w dolinie rzeki Samy na południowo-zachodniej peryferii miasta, na terenie przeznaczonym pod rozbudowę osadników cukrowni. Badane było / tylko grodzisko / w latach 30-tych przez miejscowego nauczyciela a odkryć wtedy miano pozostałości murów zamku. Badania tegoroczne wykluczają istnienie tutaj budowli murowanych.

Zbadano powierzchnię 4,6 ara grodziska i osady.

W wykopach na grodzisku nie stwierdzono śladów wieży mieszkalnej, która znajdować się mogła w północno-zachodniej części grodziska, obecnie zniszczonej ani też murów zamku. Ustalono tylko, że pod budowę grodu wykorzystano północny cypel naturalnego wzniesienia, odcinając go fosą od strony południowej. Następnie podwyższono ów naturalny kopiec warstwami nasypowymi piasku i gliny o grubości około 2 m. Grodzisko otoczone było oprócz fosy od wschodu, południa i zachodu wałem ziemnym o szerokości 6 - 7 m

z konstrukcjami drewnianymi / palisada ?/, Na szczycie grodziska wyeksplorowano 3 wykopy oraz po 1 wykopie na wale i fosie. W sumie powierzchnia ich na grodzisku wynosiła około 70 m².

Z zabytków ruchomych znalezionych na grodzisku wymienić należy ułamki naczyń stalowo-szarych, kafle garnkowe o czworokątnych wylotach, również stalowo-szare, fragmenty obuwi skórzanego, wyroby metalowe / np. nóż z drewnianą rękojeścią, fragment nieokreślonego pod względem funkcji wyrobu metalowego z blachy/.

Pozostałe wykopy wytyczono na terenie osady położonej na pozostałej części wyniesienia, w jego południowej i centralnej partii. W wykopach tych odkryto pozostałości trzech obiektów - spalonej budowli naziemnej o konstrukcji drewnianej, piwniczki drewnianej i ziemianki. Sporadycznie w niektórych wykopach obserwowano resztki średnio-wiecznej warstwy kulturowej.

We wszystkich obiektach znajdowano głównie ułamki siwaków. Tzw. ceramika ceglasto-szara występowała w znikomym procencie a brak było zupełnie (tzw. ceramiki ceglasto-czerwonej z końca XV- XVI wieku. W obiektach tych znaleziono także m.in. dużą ilość gwoździ, kilka zawiasów i skobli żelaznych od drzwi, ostrogę z uchwytem na kółko zębate.

Osadę, podobnie jak i istniejące współcześnie grodzisko datować należy wstępnie na II poł. XIV w. - I poł. XV w. Bliższe uściślenie chronologii możliwe będzie dopiero po ukończeniu opracowania badań.

W wykopach na terenie osady znaleziono także ułamki naczyń kultury pucharów lejkowych i kultury łużyckiej / V EB i HC/.

Warto zaznaczyć, że na części stanowiska przeprowadzono badania magnetometrem protonowym. Interpretacja wyników tych badań pozwoliła ulokować wykopy na miejscu budowli naziemnej i piwniczki.

SZAMOTUŁY
Zamek Górków

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
P.P. PKZ Oddział w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Edward Krause i mgr Bolesława Pawlak. Finansowało Muzeum Ziemi Szamotulskiej w Szamotulach. Trzeci sezon badań na zamku a pierwszy sezon prac PAK. Zamek późnośredniowieczny i staropolski.

Wytyczono i wyeksplorowano 7 wykopów na dziedzińcu zamku od strony południowej. Łączna powierzchnia wykopów wyniosła około 100 m² przy miąższości nawarstwień dochodzącej od 3 m do ok. 4, 5 m.

W wykopach I i II /numeracja PAK/ odsłonięto odcinek wschodniego muru obronnego zachowanego do wysokości 2 m w swej pierwotnej partii naziemnej ze strzelnicami w dwóch poziomach. Na podstawie analizy stratygraficznej, ruchomego materiału zabytkowego i samego muru w porównaniu ze źródłami pisanyymi można stwierdzić, że wzniesiono go w latach 1511-1518. W tym czasie prawdopodobnie otoczono dopiero budynki istniejące już od II poł. XV w./ murem obronnym!